

POSEBAN ISPITNI POSTUPAK – DOKAZIVANJE I DOKAZI

**Nedeljko Krajišnik, master prava,
Javno preduzeće "Putevi Republike Srpske" društvo sa ograničenom odgovornošću
Banja Luka, tel. 065-677-961, e-mail: nedkrajisnik@gmail.com**

Sažetak: Upravni postupak je vrlo značajan segment cjelokupnog pravnog sistema, iz prostog razloga što se u tom postupku odlučuje o pravima, obavezama i pravnim interesima pojedinaca i organizacija, korišćenjem prerogativa državne vlasti od strane nadležnih organa. Iz navedenog razloga, pojedinci, građani, su vrlo zainteresovani za uspjeh u postupku, tačnije za ostvarenje svog interesa. Da bi se pravilno odlučilo o pravima, obavezama i pravnim interesima, moraju se utvrditi ključne činjenice u svakom postupku, posebno u složenijim stvarima, dakle putem posebnog ispitnog postupka. U posebnom ispitnom postupku se provode dokazi na bazi kojih se odlučuje o konkretnoj upravnoj stvari. Javno preduzeće "Putevi Republike Srpske" društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka je jedno od privrednih društava kojima je zakonom povjereno vršenje javnih ovlašćenja. U tom postupku preduzeće provodi upravni postupak prilikom odlučivanja o zahtjevima stranaka za davanje saglasnosti za lokaciju objekata pored javnih puteva, kao i priključak tih objekata na javni put ili postavljanja natpisa/reklama pored puta.

Ključne riječi: Poseban ispitni postupak, dokazi, javni put, saglasnost

SEPARATE INQUIRY PROCEDURE – PROVING AND EVIDENCES

Abstract: Administrative Procedure is very significant segment of the whole Legal System, for the simple reason that in this process decides on rights, obligations and legal interests of individuals and organizations, by using prerogatives of the State Government by the competent authorities. For this reason, individuals, people, are very interested in success in procedure, namely to achieve their interests. In order to properly decide on the rights of obligations and legal interests, key facts have to be determined in each procedure, especially in complex matters, therefore through a special inquiry procedure. In the separate inquiry procedure are implemented evidences on the basis of which decisions are made about specific administrative matter. Public Company "Republic of Srpska Roads" Limited Liability Company Banja Luka is one of the economic companies that are legally entrusted implementation of public authorities. In this procedure the Company conducts the Administrative Procedure when deciding on requests of the parties, the Certificate of Approval to be issued for location of facilities besides public roads, as well as intersection of these facilities to public roads.

Keywords: separate inquiry procedure, evidences, public road, agreement

UVOD

Poseban ispitni postupak prema opštim upravnoprocesnim normama je postupak koji obuhvata više sadržajno različitih radnji organa i stranaka koje se vrše sa istim ciljem da se utvrde činjenice zbog kojih je postupak uopšte i pokrenut. Među tim radnjama, najveći značaj svakako ima dokazivanje.

Dokazivanje u upravnom postupku je ukupnost aktivnosti radi utvrđivanja činjeničnog stanja kao podloge za donošenje rješenja, odluke o upravnoj stvari. Da bi se moglo donijeti rješenje o predmetu postupka, neophodno je utvrditi istinu, pravo stanje stvari na koje treba da se primjeni mjerodavna pravna norma.

A pod dokazivanjem u upravnom postupku podrazumjeva se procesna radnja koju preduzima ovlašćeno službeno lice radi sticanja saznanja o postojanju ili nepostojanju činjenica i okolnosti mjerodavnih za utvrđivanje istinitog, stvarnog stanja stvari, odnosno za donošenje pravovaljane (pozitivne ili negativne) upravne odluke.

Predmet dokazivanja su činjenice, kako pozitivne tako i negativne i to one koje su bitne, pravno značajne za rješavanje date upravne stvari, a koje se pokazuju kao sporne sa stanovišta postojanja opštenormativno predviđenog činjeničnog stanja, neophodnog za primjenu odgovarajućeg materijalnog zakona. To su, po pravilu, samo one činjenice za koje se vezuje nastanak, sadržina, izmjena ili pak, prestanak nekog materijalnopravnog odnosa – o čemu se odlučuje u tekućem pravnom postupku. Stranka u isto vrijeme ne može iznositi i određene protivrazloge i osnovanost notornosti (opštepoznatosti činjenica) stavljati pod znak pitanja,¹²⁰ zbog čega se u takvoj situaciji mora sprovesti uobičajeni postupak dokazivanja.

1. DOKAZNI POSTUPAK

Dokazni postupak odvija se redovno pred organom – voditeljem upravnog postupka. Jedino, kada je dokazivanje iz nekih razloga neizvodljivo, iziskuje veće troškove ili gubitak vremena, kompletan dokazni postupak ili samo pojedini dokazi mogu se izvesti i pred zamoljenim organom. Pravilo je da službeno lice samo ocjenjuje koje će činjenice uzeti kao dokazane, i to na temelju savijesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i u vezi sa ostalim dokazima, kao i na osnovu rezultata cijelog postupka.

Dokaz je dokazni osnov – podatak, odnosno činjenica pomoću koje se zaključuje o postojanju ili nepostojanju one činjenice koja se utvrđuje. Predmet dokazivanja su pravno značajne sporne činjenice, odlučne činjenice.

Pod činjenicama i okolnostima koje su učinjene vjerovatnim, Zakon o opštem upravnom postupku razumije situaciju u kojoj te činjenice i okolnosti nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju. Upravna stvar se može riješiti i na osnovu takvih činjenica i okolnosti – ali samo kada je to propisom predviđeno.

Dokaz (*probatio*), po zakonskoj formulaciji je svaka činjenica na temelju koje se provjeravapostojanje bitnih činjenica i okolnosti konkretne upravne stvari, a dokazno sredstvo (*instrumentum*) je svako procesnopravno sredstvo (izvor dokaza) koje je podesno za

¹²⁰ Kamarić, Mustafa- Festić, Ibrahim, *Upravno pravo*, Pravni fakultet Sarajevo, 1997, str. 144-148.

utvrđivanje (provjeravanje postojanja odlučnih činjenica) stvarnog stanja stvari i koje odgovara pojedinom slučaju.¹²¹

2. POJAM I VRSTE DOKAZNIH SREDSTAVA

Dokazno sredstvo je izvor, nosilac dokaza – sve ono što sadrži ili je podobno da pruži podatak o činjenici koja se utvrđuje.

Najčešća dokazna sredstva su isprave, iskazi svjedoka, nalazi i mišljenja vještaka, uviđaj i izjava stranke.

2.1. Isprave

U najširem smislu, isprava je svaka stvar sa oznakama pomoću kojih se može steći saznanje o postojanju izvjesne činjenice. Isprave, s obzirom na njihov sadržaj, moguće je podijeliti na pismeno sastavljene i ostale isprave te originalne ili izvorne isprave i prepise, odnosno kopije.

Javna isprava ima veliku dokaznu snagu. Od svih dokaznih sredstava jedino javna isprava predstavlja potpun i siguran dokaz o činjenicama povodom kojih je izdata, odnosno koje se u njoj potvrđuju ili određuju.¹²² Ona je, u načelu, najjače dokazno sredstvo: služi kao potpun dokaz o onome zbog čega je izdata.

Obavezni elementi svake isprave, izuzimajući svakako njen predmet, su: naznačenje izdavaoca (organa ili organizacije), potpis, službeni pečat i broj pod kojim je izvedena u protokol.

Privatne isprave, za razliku od javnih isprava, izdaju ili sastavljaju privatna lica ili nedržavni subjekti, ali ne na temelju javnih ovlaštenja, kao i državni organi kada ne djeluju sa pozicija vlasti (testament, ugovori, zapisnici, razne pismene izjave, poslovne knjige itd.).

2.2. Svjedoci

Svjedočenje je procesna radnja koja se sastoji u davanju iskaza o određenim pravno relevantnim činjenicama iz prošlosti, od strane fizičkog lica koje nije stranka u tom postupku. O tome da li neku činjenicu treba dokazati svjedocima, odlučuje službeno lice koje vodi postupak, u zavisnosti da li ta činjenica može imati uticaja na rješavanje upravne stvari.

Kao svjedok može se pojaviti svako fizičko lice (bez obzira na uzrast) koje je (tjelesno i duševno) sposobno da određenu činjenicu opazi, odnosno spozna i da to svoje saznanje na odgovarajući način iskaže.¹²³

2.3. Vještaci i vještačenje

¹²¹ Lilić, Stevan, *Upravno pravo*, Pravni fakultet Beograd, 1991, str. 158

¹²² „Radna knjižica je javna isprava, u koju se upisuju podaci o zasnivanju i prestanku radnog odnosa koji i predstavljaju potpun dokaz o radnom stažu.“ (Presuda Vrhovnog suda Crne Gore, U. 414/95 od 25.10.1995.)

¹²³ „Djeca kao takva nisu isključena u smislu člana 173. ZUP-a da budu ispitana kao svjedoci jer nisu predviđeni nikakvi uslovi u pogledu godina života, već je samo ostavljeno organu da ocjeni da li su svjedoci sposobni da opaze i da saopšte relevantne činjenice za rješavanje sporne stvari.“ (Vrhovni sud Srbije, U. 222/64. od 23.5.1964).

Vještačenje je dokazno sredstvo koje se u upravnom postupku koristi kada je o nekoj pravno relevantnoj činjenici, od koje zavisi rješenje predmetne upravne stvari, neophodno dati odgovarajuće stručno (tehničko, medicinsko i sl.) znanje, kojim službeno lice koje vodi postupak obično ne raspolaže.

Predmet vještačenja je *utvrđivanje* određene činjenice ili *ocjena* već utvrđene činjenice, često i jedno i drugo. Utvrđivanje izvjesne činjenice od strane vještaka, podrazumijeva otkrivanje njenog (ne)postojanja primjenom vještakovog znanja ili umijeća (na primer, da li postoje određeni sastojci u nekoj tečnosti).

2.4. Uviđaj

Uviđaj je dokazno sredstvo koje se sastoji u neposrednom čulnom opažanju pravno značajnih činjenica od strane službenog lica koje vodi postupak. Predmet uviđaja mogu da budu stvari, mjesta (lokaliteti) i živa bića.

O izvršenom uviđaju sastavlja se zapisnik. Radi se o obaveznoj radnji kada se održava usmena rasprava sa uviđajem, kao i kod drugih važnijih uviđaja. Zapisnikom se tačno iskazuje nađeno stanje predmeta uviđaja, što podrazumjeva navođenje i opis svih relevantnih detalja, navođenje tehničkih podataka, skice i sl.

2.5. Izjava stranke

Usmeno data izjava stranke, prema Zakonu o opštem upravnom postupku, je posebno dokazno sredstvo, koje u odnosu na druga dokazna sredstva koja se primjenjuju u dokaznom postupku, ima izvjesne specifičnosti u pogledu svog korišćenja.¹²⁴

Izjava stranke u upravnom postupku ima manju važnost i užu primjenu u poređenju sa ostalim dokaznim sredstvima, posebno javnim ispravama.

2.6. Tumači, prevodioci

Što se tiče tumača, odnosno prevodilaca, Zakonom o opštem upravnom postupku predviđeno je da se na njih shodno ili prilagodljivo primjenjuju norme koje se odnose na vještake. Tumač je lice koje na osnovu posjedovanja posebnog (jezičkog ili drugog) znanja ili umijeća pruža službenom licu koje vodi postupak potrebnu stručnu pomoć u ostvarivanju neophodnog kontakta službenog lica sa ostalim učesnicima tog postupka (strankama, svjedocima, vještacima i dr.).

3. POSEBAN ISPITNI POSTUPAK U JP “PUTEVI RS” BANJA LUKA

Javno preduzeće "Putevi Republike Srpske" društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka (dalje: JP "Putevi RS") je formirano Zakonom o javnim putevima (dalje: Zakon), koji je stupio na snagu dana 20.01.2004. godine. Kasnije je ovaj zakon mijenjan u više navrata, a trenutno važeći je objavljen u "Službenom glasniku Republike Srpske", broj 89/13.

¹²⁴ Milkov, Dragan – Prostran, Čedomir, *Komentar Zakona o opštem upravnom postupku*, Beograd, 1998, str. 158-159

Odredbama navedenog zakona, JP "Putevi RS" je nadležno za upravljanje, građenje, održavanje i zaštitu magistralnih i regionalnih puteva u Republici Srpskoj, koji imaju dužinu od 1.767,878 km magistralnih i 2.104,826 km regionalnih puteva, odnosno ukupno 3.872,704 km puteva.

U okviru povjernih poslova, JP "Putevi RS", između ostalog, izdaje saglasnosti za lokaciju objekata pored magistralnih i regionalnih puteva (u putnom i zaštitnom pojasu), saglasnost, za priključak objekata na magistralne i regionalne puteve, te saglasnost za postavljanje natpisa (reklama) pored puta.

Kada odlučuju o ovim zahtjevima, JP "Putevi RS" provodi upravni postupak, koji pokreće stranka svojim zahtjevom.

Prije svega potrebno je razgraničiti *putni* i *zaštitni pojas* magistralnih i regionalnih puteva, jer Zakon različito tretira gradnju u jednom i drugom putnom pojasu.

Prema zakonskoj definiciji, putni pojas čini zemljište sa obe strane puta potrebno za nesmetano održavanje puta, određeno projektom, a najmanje u širini od jedan metar mjereno od linije koja spaja krajnje tačke poprečnog profila puta. Prostim riječnikom, to je pojas od jednog metra mjereno od kraja putne bankine, usjeka ili zasjeka kroz koji prolazi put.

Gradnja objekata u putnom pojasu je dozvoljena samo za određenu vrstu objekata, tačnije za objekte koji služe saobraćaju. Zakon nije definisao i pobrojao sve objekte koji služe saobraćaju, nego je samo šturo naveo da su to objekti koji po svojoj namjeni služe učesnicima u saobraćaju, te kao primjer naveo benzinske pumpe sa pratećim sadržajima, parkinge i motele. Putni pojas čini sastavni dio puta, dakle to je javno dobro i ne može biti u privatnom posjedu (*res extra commercium*).

Iz navedenog razloga, prilikom odlučivanja o postavljenom zahtjevu za lokaciju objekata u putnom pojasu, posebno se mora voditi računa o tome da li taj objekat predstavlja objekat koji služi saobraćaju, što je ostavljeno na slobodnu ocjenu voditelju postupka, u ovom slučaju referentu JP "Putevi RS" koji vodi konkretan predmet¹²⁵. Tek ukoliko je zadovoljen taj uslov, može se krenuti u ocjenu ostalih uslova potrebnih za davanje saglasnosti za lokaciju takvog objekta.

Druga vrsta putnog zemljišta jeste *zaštitni putni pojas*. Ovaj pojas obuhvata zemljište koje se po širini nadovezuje na putni pojas i zavisno od vrste puta ima širinu od 10 metara pored regionalnih puteva i 20 metara pored magistralnih puteva.

U zaštitnom pojasu puteva takođe postoji ograničenje za gradnju, tako da je zabranjeno otvaranje rudnika, kamenoloma, izgradnja industrijskih zgrada, postavljanje dalekovodnih stubova, kopanje bunara, rezervoara i septičkih jama, kao i postavljanje natpisa. Zaštitni putni pojas može biti i u privatnom vlasništvu. I u ovom slučaju voditelj postupka odlučuje o postavljenom zahtjevu, prije svega o tome kakvu vrstu objekta stranka želi da locira/izgradi na ovom zemljištu, od čega zavisi daljnje razmatranje zahtjeva stranke.

¹²⁵ U JP "Putevi RS" ovaj postupak se provodi u okviru Odjeljenja za zaštitu puteva i objekata, a ovo odjeljenje se organizaciono nalazi u okviru Sektora za tehničke poslove.

Dakle, kao što je već rečeno, postupak se pokreće zahtjevom stranke, ne po službenoj dužnosti, jer su u konkretnom slučaju radi o pravu trećeg lica, o kojem se odlučuje.

Zahtjev se može odnositi na:

- davanje saglasnosti za lokaciju objekta u putnom ili zaštitnom pojasu puta, radi pribavljanja građevinske dozvole;
- davanje saglasnosti za priključak na put;
- odobrenje za postavljanje natpisa (reklama) pored puta.

3.1. Saglasnost na lokaciju objekta

U prvom slučaju, zahtjev podnosi stranka koja namjerava izgraditi objekat u putnom ili zaštitnom pojasu puta i za građevinsku dozvolu joj je potrebna prethodna saglasnost upravljača puta, u ovom slučaju JP "Putevi RS" (član 56. stav 1. Zakona). U ovom postupku prvo se utvrđuje da li objekat koji se gradi može biti izgrađen u putnom ili zaštitnom pojasu puta, u skladu sa odredbama Zakona, a nakon toga da li su ispunjeni ostali uslovi za davanje saglasnosti.

Ti uslovi se prije svega odnose na pitanje da li stranka ima riješene imovinsko-pravne odnose na predmetnoj lokaciji (vlasništvo ili zakupljeno zemljište), te da li bi izgradnjom predmetnog objekta bilo ugroženo nesmetano i bezbjedno odvijanje saobraćaja, što predstavlja jedno od osnovnih povjerenih javnih ovlaštenja koje obavlja JP "Putevi RS". Stranka mora dokazivati ispunjenost ovih uslova ispravama.

Isprave kojim stranka dokazuje riješene imovinsko-pravne odnose su zemljišno-knjižna dokumentacija na ime stranke, ili ugovor o zakupu sa vlasnikom zemljišta. Isprave kojima se dokazuje ispunjenost uslova u pogledu bezbjednosti saobraćaja su planski akti (grafički i tekstualni opis lokacije sa objektom, što mogu biti urbanističko-tehnički uslovi ili lokacijski uslovi) iz kojih se jasno vidi položaj objekta u odnosu na put i putne objekte, saobraćajno rješenje priključka na put, ukoliko je predviđeno, te drugi uslovi predviđeni za svaki konkretni predmet. Ovaj dokument, osim u slučaju kada postoji usvojen regulacioni plan, izrađuje ovlaštena projektantska kuća.

3.2. Saglasnost za priključak na put

U drugom slučaju, zahtjev se podnosi radi davanja saglasnosti za priključak na put, što se može odnositi za objekat koji se namjerava graditi, za objekat koji je izgrađen i nalazi se u putnom ili zaštitnom pojasu puta ili na objekat koji će biti izgrađen ili je izgrađen izvan putnog i zaštitnog pojasa puta, ali nema riješen pristup, pa mu je potreban priključak na put.

U ovom slučaju posebno je bitno napraviti dobro saobraćajno rješenje u skladu sa pozitivno-pravnim propisima, da bi se obezbijedio siguran pristup na put preko izgrađenog priključka, bez ugrožavanja saobraćaja na putu, ali i onoga koji se uključuje u saobraćaj na putu.

3.3. Odobrenje za postavljanje natpisa

U trećem slučaju, zahtjev se podnosi kada stranka želi postaviti natpis, odnosno reklamu pored puta.

I u ovom slučaju je najvažniji dokaz isprava – grafički prikaz urađen od ovlaštene projektantske kuće, u kojem se definiše sama reklama koju stranka želi da postavi, ne ono što će ona reklamirati, nego dimenzije i oblik same reklame-objekta, na kojoj će se nalaziti natpis.

Oblik, dimenzije i udaljenost od puta reklame-natpisa, propisani su posebnim aktom, a to je Pravilnik o postavljanju natpisa u zaštitnom pojasu javnih puteva ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 29/09). Dakle, grafičko rješenje mora ispunjavati sve uslove propisane ovim pravilnikom.

3.4. Rješenje po zahtjevu za saglasnost

U svim naprijed nabrojanim slučajevima, ukoliko je potrebno dodatno utvrditi neke činjenice na licu mjesta, koje se ne mogu vidjeti iz dostavljenih isprava, određuje se provođenje dokaza uviđajem na licu mjesta. Uviđajem na licu mjesta činjenice se utvrđuju neposrednim opažanjem i o tim činjenicama se sastavlja zapisnik.

Uviđaju na licu mjesta prisustvuje stranka, koja se izjašnjava o svom zahtjevu i eventualno spornim činjenicama, što se takođe unosi u zapisnik, dakle to predstavlja saslušanje stranke, a ne *izjavu stranke*, kao posebnu vrstu dokaza.

Kada voditelj postupka ocjeni da je potrebno pribaviti još dokaza da bi se u potpunosti razjasnilo činjenično stanje, on će u toku postupka naložiti vještačenje po vještaku odgovarajuće struke, ili/i saslušanje svjedoka. Vještačenje se provodi kada je za razjašnjenje neke činjenice potrebno stručno znanje iz određene oblasti, kojim voditelj postupka ne raspolaže. Dokaz saslušanjem svjedoka, slično kao i izjava stranke, nema jaku dokaznu vrijednost, ali ga je u nekim slučajevima potrebno provesti radi razjašnjenja određenih činjenica.

Kada voditelj postupka utvrdi da su činjenice dovoljno razjašnjene i da se o zahtjevu stranke može odlučiti, donijeće odgovarajuće rješenje, kojim će zahtjev stranke usvojiti, odbiti ili će eventualno donijeti zaključak o odbacivanju zahtjeva.

Rješenjem kojim se zahtjev usvaja i stranci daje saglasnost za lokaciju objekta, kao i za priključak na javni put, predstavlja prethodnu saglasnost, u smislu odredbe člana 192. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku, na osnovu koje stranka može pribaviti građevinsku dozvolu. Dakle, samo rješenje o davanju saglasnosti za lokaciju objekata ili saglasnost za priključak na put, ne znači da stranka može pristupiti izgradnji objekta ili priključka, sve dok ne pribavi građevinsku dozvolu

U slučaju donošenje rješenja kojim se odobrava postavljanje natpisa u zaštitnom pojasu puta, stranka može pristupiti postavljanju natpisa, jer se u ovom slučaju ne pribavlja građevinska dozvola (član 57. stav 1. Zakona).

Ukoliko se iz svih provedenih dokaza u toku postupka utvrdi da stranka nije dokazala osnovanost zahtjeva ili ispunjenost uslova propisanih pozitivno-pravnim propisima, donijeće se rješenje kojim se zahtjev stranke odbija kao naosnovan. U obrazloženju rješenja se mora detaljno obrazložiti svi razlozi koji su doveli do ovakve odluke. Naravno, stranci se mora omogućiti pravo na ulaganje pravnog lijeka – žalbe na ovako rješenje, a praksa je pokazala da stranke u ogromnom broju slučajeva iskoriste ovo svoje pravo i ulože žalbu.

Izdavanje rješenja kojim se daje saglasnost podliježe plaćanju naknade. Naknade za izdavanje rješenja o saglasnosti su propisane podzakonskim aktima, i to Uredbom o regulisanju visine naknade za lokaciju i izgradnju u zaštitnom pojasu puta koji se priključuje na javni put i Uredbom o utvrđivanju visine naknade za postavljanje natpisa u zaštitnom pojasu puta. Ove uredbe donosi Vlada Republike Srpske.

ZAKLJUČAK

Iz naprijed iznesenog izlaganja proizilazi zaključak da je poseban ispitni postupak, u okviru upravnog postupka, vrlo značajan i složen postupak, koji se provodi u svim upravnim stvarima, izuzev skraćenog postupka. Ovaj postupak se provodi radi utvrđivanja činjenica na bazi kojih će se donijeti odluka o konkretnoj upravnoj stvari, dakle odlučiti o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih ili pravnih lica.

Činjenice, odnosno njihovo postojanje ili nepostojanje, se utvrđuju putem dokaza. Dokaz je podatak, odnosno činjenica pomoću koje se zaključuje o postojanju ili nepostojanju one činjenice koja se utvrđuje. Dokazi u posebnom ispitnom postupku su isprave, svjedoci, vještačenje, uviđaj, izjava stranke i tumači-prevodioci.

U slučaju JP "Putevi RS", koji provode upravni postupak, odnosno poseban ispitni postupak, iako sam po sebi složen i obiman, karakteristično je da su rješenja koja se u tom postupku donose samo prethodne saglasnosti za dobijanje drugog upravnog akta-rješenja, odnosno građevinske dozvole, koja se izdaje na osnovu drugog procesnog zakona, a to je Zakon o uređenju prostora i građenju. Tek nakon probavljanja tog rješenja, stranka može ostvariti svoj konačni cilj-ostvariti pravo, odnosno pristupiti izgradnji objekta ili priključka na javni put.

LITERATURA

- [1] Kamarić, M.- Festić, I., 1997, *Upravno pravo*, Pravni fakultet Sarajevo
- [2] Lilić, S., 1991, *Upravno pravo*, Pravni fakultet Beograd
- [3] Milkov, D. – Prostran, Č., 1998, *Komentar Zakona o opštem upravnom postupku*, Beograd
- [4] Arhiva Javnog preduzeća "Putevi Republike Srpske" društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka